Luukkala Elle

16.11.2026

Viite
Napsauta tähän ja kirjoita viite.

Epävirallinen tasa-arvoministerikokous 22.-23.11.2026, Tralee Irlanti

Epävirallinen tasa-arvoministerien kokous järjestetään 22.-23.11.2026 Traleessa, Irlannissa.

Suomea edustaa sosiaaliturvaministerin valtiosihteeri Laura Rissanen.

Kokouksessa käydään kolme keskustelua puheenjohtajan tausta-asiakirjojen pohjalta. Epävirallisessa kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Ensimmäinen keskustelu käydään sukupuolten tasa-arvon ja kilpailukyvyn yhteydestä. Toisen keskustelun aiheena on hoivatalous rakenteellisena kysymyksenä sukupuolten tasa-arvon kannalta.

Suomi edistää EU:ssa pitkäjänteisesti sukupuolten tasa-arvoa ja jatkaa pitkän aikavälin ihmisoikeuspoliittista linjaansa sukupuolten tasa-arvon, ml. seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien (SRHR), ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä koskevien asioiden edistämistä. Sukupuolten tasa-arvolla on kiinteä yhteys Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamiseen ja Euroopan kokonaisturvallisuuden parantamiseen.

Kolmantena keskustellaan siitä, miten voitaisiin vahvistaa vammaisten henkilöiden osallistumista, edustusta ja ääntä demokraattisissa prosesseissa sekä poliittisessa ja julkisessa elämässä, myös digitaalisten ja avustavien teknologioiden tarjoamien mahdollisuuksien avulla.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä EU-tason toimia, joilla edistetään YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen toimeenpanoa. Suomen vammaispolitiikka perustuu perus- ja ihmisoikeuksiin ja niiden turvaamiseen.

Asialista:
Sosiaali- ja terveysministeriö

Saarinen Anttoni

Perusmuistio

2.11.2026

EU/96/2026-STM-10

Epävirallinen tasa-arvoministerikokous 23.11.2026; Sessio 1; Tasa-arvo ja kilpailukyky: Euroopan koko potentiaali käyttöön

Kokous
Epävirallinen tasa-arvoministerikokous 23.11.2026 Traleessa

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallinen tasa-arvoministerikokous järjestetään 23.11.2026 Traleessa. Puheenjohtajamaa Irlannin koolle kutsumassa kokouksessa käydään politiikkakeskustelua tasa-arvosta ja kilpailukyvystä Euroopan koko potentiaalin saamiseksi käyttöön. Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Kansainvälisissä yhteyksissä Suomi jatkaa pitkän aikavälin ihmisoikeuspoliittista linjaansa mm. naisten, tyttöjen, vammaisten henkilöiden, alkuperäiskansojen ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen sekä muiden erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden oikeuksien edistämiseksi ja puolustamiseksi. Myös EU:ssa Suomi jatkaa edellä mainitun linjansa mukaisesti edelleen sukupuolten tasa-arvon ml. itsemääräämisoikeuden (SRHR) ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä koskevien asioiden edistämistä. Suomi on johdonmukaisesti kuulunut ja kuuluu myös tämän hallituksen aikana siihen EU-maiden joukkoon, joka rakentaa unionia, jossa yhdenvertaisuutta edistetään ja rasismia torjutaan. Hallitus on sitoutunut edistämään eri ryhmien ja yksilöiden yhdenvertaisuutta laaja-alaisesti. (Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa, 31.8.2023).

Demokratia, oikeusvaltioperiaate sekä perus- ja ihmisoikeudet ovat unionin kaiken toiminnan perusta. Suomi edistää pitkäjänteisesti sukupuolten tasa-arvoa EU:ssa. (Komission vuoden 2025 työohjelma; Suomen ennakkovaikuttamisen painopisteet, E-kirje E7/2025).

Sukupuolten tasa-arvolla on kiinteä yhteys Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamiseen ja Euroopan kokonaisturvallisuuden parantamiseen. (EU; Komission tiedonanto; Naisten oikeuksien edistämissuunnitelma, E-kirje E45/2025 vp).

Suomi pitää lähtökohtaisesti tärkeänä EU:n uutta HLBTIQ+ strategiaa ja sen sisältämiä keinoja edistää HLBTIQ+ -henkilöiden tasa-arvoa Euroopan unionissa. (EU; Komission tiedonanto; HLBTIQ+ -henkilöiden tasa-arvoa koskevan strategian 2026−2030, E-kirje E 15/2026 vp)

Suomi tukee sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista unionin kaikille politiikka-alueille, erityisesti komission työohjelman prioriteettialueille, kuten varautumisen vahvistamiseen ja kilpailukyvyn ja demokratian edistämiseen, konkreettisten toimien sekä vahvojen rakenteiden ja välineiden avulla. Suomi pitää tärkeänä, että tämän poikkihallinnollisen valtavirtaistamistyön toimia ja välineitä tarkennetaan tulevassa tasa-arvostrategiassa. (EU; Komission tiedonanto; Naisten oikeuksien edistämissuunnitelma, E-kirje E45/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Epävirallisen ministerikokouksen ensimmäisessä sessiossa pohditaan mitä annettavaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuspolitiikalla on Euroopan kilpailukyvylle ja taloudelliselle resilienssille sekä miten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus voidaan ottaa paremmin huomioon talouspolitiikkaa tehtäessä.

Session taustamuistiossa todetaan, että Euroopan pitkän aikavälin kilpailukyvyn varmistaminen on yksi keskeisistä haasteista EU:lle. Lisääntynyt globaali kilpailu, väestörakenteen haasteet, työvoimapula sekä nopea teknologinen muutos korostavat Euroopan tarvetta hyödyntää kaikkien ihmisten taito, potentiaali ja osaaminen. Puheenjohtajamaa Irlanti on pyytänyt Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa (EESC) pohtimaan tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kilpailukyvyn välistä suhdetta.

Kokouksessa esitettävä EESC:n lausunto argumentoi sen puolesta, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus voivat olla strategisia taloudellisia voimavaroja ja vahvistavat tuottavuutta, innovaatiota ja resilienssiä mahdollistamalla laajemman osallistumisen talouteen. Tällä hetkellä erilaiset koulutukseen, työllistymiseen, yrittäjyyteen, urakehitykseen ja johtajuuteen liittyvät esteet rajoittavat taloudellista osallistumista Euroopassa. Nämä esteet koskettavat erityisesti naisia, vammaisia henkilöitä, nuoria ja vanhoja ihmisiä, maahanmuuttajia ja vähemmistöryhmiä. Esteet voivat myös vaikuttaa risteävästi ja moniperusteisesti. Euroopan kilpailukyvyn tulisikin perustua korkeasti osaavaan, innovatiiviseen ja inklusiiviseen talouteen joka kilpailee laadulla ja tuottavuudella alempien standardien sijaan.

Keskustelussa keskeisenä kysymyksenä on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden taloudellisten hyötyjen parempi integroiminen keskusteluihin talous- ja kilpailukykypolitiikasta kansallisella ja EU-tasolla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Sosiaalijaosto 25: kirjallinen menettely 13.-16.11.2026; EU-ministerivaliokunta 20.11.2026.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.11.2026.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Informal meeting of EU Equality Ministers, Concept Note.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Anttoni Saarinen, STM, anttoni.saarinen(at)gov.fi
Mia Luhtasaari, OM, mia.luhtasaari(at)gov.fi
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman(at)gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/96/2026

Liitteet

Viite

Saarinen Anttoni 2.11.2026

Epävirallinen tasa-arvoministerikokous 23.11.2026; Sessio 2; Sukupuolten tasa-arvo ja hoivatalous: investointeja hoivaan, edistystä tasa-arvoon

Kokous
Epävirallinen tasa-arvoministerikokous 23.11.2026 Traleessa

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallinen tasa-arvoministerikokous järjestetään 23.11.2026 Traleessa. Puheenjohtajamaa Irlannin koolle kutsumassa kokouksessa käydään politiikkakeskustelua sukupuolten tasa-arvosta ja hoivataloudesta tasa-arvon edistämiseksi hoivaan investoimalla. Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Suomi edistää EU:ssa pitkäjänteisesti sukupuolten tasa-arvoa ja jatkaa pitkän aikavälin ihmisoikeuspoliittista linjaansa sukupuolten tasa-arvon, ml. seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien (SRHR), ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä koskevien asioiden edistämistä. Tasa-arvoa edistetään sekä erityistoimin että sisällyttämällä sukupuolinäkökulma osaksi kaikkea päätöksentekoa ja valmistelua. (Valtioneuvoston periaatepäätös STM 2024/174: Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2024–2027).

Sukupuolten tasa-arvolla on kiinteä yhteys Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamiseen ja Euroopan kokonaisturvallisuuden parantamiseen. (EU; Komission tiedonanto; Naisten oikeuksien edistämissuunnitelma, E-kirje E45/2025 vp).

Suomi tukee myös edistämissuunnitelman periaatteita ja tavoitteita koskien samapalkkaisuutta, yhtäläisiä työllistymismahdollisuuksia sekä työ- ja yksityiselämän tasapainoa. Lisäksi Suomi korostaa, että työn ja yksityiselämän yhteensovittamisen edistäminen koskee sekä naisia että miehiä ja tämän on tärkeä näkyä tavoitetta koskevissa toimenpiteissä. Suomi pitää tärkeinä myös toimenpiteitä, jotka edistävät hoivavastuun tasa-arvoista jakamista ja sukupuoleen perustuvan työelämäsyrjinnän poistamista. (EU; Komission tiedonanto; Naisten oikeuksien edistämissuunnitelma, E-kirje E45/2025 vp).

Pääasiallinen sisältö

Toisessa sessiossa keskustellaan hoivataloudesta rakenteellisena kysymyksenä sukupuolten tasa-arvon kannalta sekä miten kansallisesti ja EU:ssa voidaan paremmin tunnistaa hoivan taloudellinen ja sosiaalinen arvo.

Taustapaperissa todetaan hoivan olevan välttämätön Euroopan yhteiskuntien ja talouksien toiminnalle. Suuri osa hoivatyöstä on kuitenkin palkatonta. Euroopan tasa-arvoinstituutin EIGE:n mukaan palkattoman hoivatyön arvo on peräti 3.6% Euroopan BKT:sta eli n. 576 miljardia euroa.

Hoiva on vahvasti sukupuolittunutta ja naiset kantavat hoivatyöstä suhteettoman suuren osan. Tällä on merkittäviä vaikutuksia naisten taloudelliseen itsenäisyyteen ja sukupuolieroihin työllisyydessä, ansioissa, urakehityksessä ja eläkkeissä. Tällä on vaikutuksia myös laajemmin talouteen. On arvoitu, että sukupuolten ero työllisyydessä maksoi EU-alueen taloudelle n. 390 miljardia euroa vuonna 2023. Näitä eroja voi lieventää saavutettavilla, kohtuuhintaisilla ja laadukkailla lastenhoidon ja pitkäaikaishoidon palveluilla, jotka mahdollistavat erityisesti naisten pääsyn työelämään.

Haaste kasvaa Euroopan ikääntyessä. Pienemmät perhekoot tarkoittavat vähemmän ihmisiä tarjoamaan epämuodollista hoivaa, joka lisää painetta järjestetyn hoivan ja hoidon tarpeelle. Hoivaan ja hoitoon investoimisen täytyy tarkoittaa investointia ihmisiin, jotka sitä tarjoavat. Kohtuuhintaisten ja laadukkaiden hoitopalveluiden laajentaminen, kestävän ja arvostetun hoitotyövoiman rakentaminen sekä hoivan tasaisempi vastuunjako sukupuolien kesken kaikki vahvistavat toisiaan.

Keskustelussa keskeisinä kysymyksinä ovat hoivan ja hoidon parempi tunnistaminen taloudellisesti ja sosiaalisesti kriittisenä infrastruktuurina, investointien varmistaminen hoivaan tasa-arvoa ja laajempia taloudellisia ja sosiaalisia tavoitteita tukevalla tavalla sekä tehokkaimmat toimenpiteet hoivavastuun jakamiseksi sukupuolten välillä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Sosiaalijaosto 25: kirjallinen menettely 13.-16.11.2026; EU-ministerivaliokunta 20.11.2026.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.11.2026.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Informal meeting of EU Equality Ministers, Concept Note.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Anttoni Saarinen, STM, anttoni.saarinen(at)gov.fi
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman(at)gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/96/2026

Liitteet

Viite

Sosiaali- ja terveysministeriö Perusmuistio EU/92/2026-STM-16

Leppo Tuomas 5.11.2026

Epävirallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusministerien kokous 23.11.2026; Vammaisten henkilöiden osallistuminen poliittiseen ja julkiseen elämään

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU-puheenjohtajamaa Irlanti järjestää epävirallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusministerien kokouksen 22.–23.11.2026 Traleessa, Irlannissa. Kokouksessa on tarkoitus käydä keskustelu vammaisten henkilöiden osallistumisesta poliittiseen ja julkiseen elämään. Kyseessä on epävirallinen kokous eikä siellä tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Valtioneuvosto pitää tärkeänä EU-tason toimia, joilla edistetään YK:n vammaisyleissopimuksen toimeenpanoa. Suomen vammaispolitiikka perustuu perus- ja ihmisoikeuksiin ja niiden turvaamiseen. Perustuslain ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen mukaisesti vammaispolitiikan kulmakivet ovat vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, osallisuus yhteiskunnassa ja päätöksenteossa, itsemääräämisoikeus, esteettömyys, oikeus itsenäiseen elämään sekä tarvittavat yksilölliset palvelut ja tuki. (U 61/2023 vp.)

Vammaisten henkilöiden itsemääräämis- ja ihmisoikeuksia sekä yhdenvertaisuutta on kunnioitettava päätöksenteossa koko elämänkaaren ajan ja heidän arkensa toimivuus on varmistettava palveluiden suunnittelussa. Kiinnitetään huomiota osallisuuden takaamiseen ja vammaisten henkilöiden kuulemiseen. (HO)

Vahvistetaan vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista ja tuetaan heidän osallistumismahdollisuuksiaan digitalisoituvassa yhteiskunnassa. (HO)

Suomi näkee, että vaikuttavien demokratiaa ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä edistävien toimien kehittäminen ja toimeenpano edellyttävät laaja-alaista yhteistyötä eri sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa. (E 109/2025 vp)

On tärkeää, että demokratia- ja perusoikeuspolitiikan pitkäjänteistä kehitystyötä EU:ssa jatketaan. (E 109/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen 20-vuotisjuhlan kunniaksi ministereiden on tarkoitus pohtia, miten EU ja jäsenvaltiot voivat vahvistaa vammaisten henkilöiden osallistumista, edustusta ja ääntä demokraattisissa prosesseissa sekä poliittisessa ja julkisessa elämässä, myös digitaalisten ja avustavien teknologioiden tarjoamien mahdollisuuksien avulla. YK:n vammaisyleissopimuksen artikla 29 käsittelee osallistumista poliittiseen ja julkiseen elämään.

Puheenjohtaja on esittänyt ministereille seuraavat kysymykset keskustelun jäsentämiseksi:

1.Miten jäsenvaltiot ja EU:n toimielimet voivat kahdenkymmenen vuoden kuluttua vammaisyleissopimuksen hyväksymisestä tehdä yhteistyötä vahvistaakseen vammaisten henkilöiden ja heitä edustavien järjestöjen merkityksellistä osallistumista demokraattisiin prosesseihin, julkiseen päätöksentekoon ja politiikan kehittämiseen?

2.Miten digitaalisilla ja avustavilla teknologioilla voidaan lisätä vammaisten henkilöiden osallistumista demokraattiseen, yhteiskunnalliseen ja julkiseen elämään ja samalla varmistaa esteettömyys, osallisuus ja yhdenvertainen pääsy kaikille?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Sosiaalijaosto (EU25), kirjallinen menettely 13.-16.11.2026.
EU-ministerivaliokunta 20.11.2026.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.11.2026.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja “Equality in Practice: rights, opportunity, and participation”.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tuomas Leppo, STM, tuomas.leppo@gov.fi, 0295 163 120
Tea Hoffrén, STM, tea.hoffren@gov.fi, 0295 163 220
Sarita Friman, VNK,
Niklas Wilhelmsson, OM
Heini Huotarinen, OM

VAHVA-tunnus

EU/92/2026

Liitteet

Viite